Statement of Principles Applicable to the Formation of General Customary International Law

بیانیه اصول حاکم بر شکل گیری حقوق بین الملل عرفی عام

ترجمهٔ دکتر محمدجعفرقنبری جهرمی Dr. M. J. Ghanbari Jahromi

يادداشت مترجم:

بیانیه «انجمن حقوق بین الملل» (International Law Association) در خصوص «قواعد حاکم بر شکل گیری حقوق بین الملل عرفیی عام» در شصت و نهمین کنفرانس انجمن که در تابستان سال ۲۰۰۰ در شهر لندن برگزار گردید، به عنوان بیانیه نهایی در این زمینه به تصویب رسید و در دسترس عموم علاقمندان قرار گرفته است.

قواعد مزبور ماحصل شانزده سال مطالعه، تحقیق و مشورت کمیته ویژه تحت عنوان «شکل گیری حقوق بین الملل عرفی عام» میباشد. در ایسن کمیته، قضات ملی و بیسن المللی، حقوقدانان و اساتید برجسته حقوق بین الملل از اقصی نقاط جهان، مشارکت و همکاری داشته اند. کمیته در سال ۱۹۸۴ فعالیت خود را آغاز نمود و تا سال ۲۰۰۰ که با تهیسه متن حاضر

مأموریتش خاتمه یافت، جمعاً شش گزارش موقت را تهیه و جهت بررسی و اظهارنظر در میان اعضا انجمن و در سطح وسیعی توزیع کرده بود.

قواعد مربوط به «شکل گیری حقوق بین الملل عرفی عام» تنها مجموعه مدونی است که تاکنون درخصوص حقوق عرفی تهیه شده است. با توجه به این که صاحبنظران برجسته از نواحی مختلف جهان در تهیه آن فعالانه مشارکت داشتهاند، می توان ادعا نمود که علی رغم پیروی قابل ملاحظه اش از مکتب پوزیتیویستی، رضایت طیف گستردهای از حقوقدانان و مأموران و مشاوران دولتی در گیر در مسایل بین المللی را به دست آورده است. حداقل فایده مجموعه مقررات حاضر این است که می تواند کمک شایانی باشد به مدرسان و دانشجویان حقوق بین الملل تا با درک عمیق تر و شفافیت بیشتر مفاهیم و مباحث غالباً غمامض و مبهم مرتبط با حقوق بین الملل عرفی را آموزش دهند یا بیاموزند.

مقررات پیشنهادی مندرج در بیانیسه حاضر جمعاً در ۳۳ ماده تنظیم گردیده است. همانند پیش نویسهایی که توسط کمیسیون حقوق بین الملل سازمان ملل تهیه می شوند، برای هر یک از مواد توضیحات نسبتاً مبسوطی در راستای تفسیر و توجیه قاعده پیشنهادی ارائه شده است. در متن حاضر فقط متن مقررات مواد ترجمه و ارائه شده است. مترجم امیدوار است که بتواند در آینده نزدیک شرح مواد را نیز ترجمه و در اختیار علاقمندان قرار دهد.

در اینجا شایسته است که توضیح مختصری در مورد «انجمن حقوق بین الملل» که اخیراً شعبه ایرانی آن نیز تأسیس شده است، ارائه کنیم. ایسن امر می تواند تا حدودی اعتبار و اهمیت بیانیه حاضر را تبیین نماید. انجمسن

حقوق بین الملل در سال ۱۸۷۳ در کشور بلژیسک به عنوان یک مؤسسه غیر دولتی و غیر انتفاعی تأسیس گردید و مقر اصلی آن در شهر لندن است. انجمن در آغاز تحت عنوان «انجمن تدوین و اصلاح حقوق بیس الملل» شروع به فعالیت کرد ولی در سال ۱۸۹۵ به نام فعلی تغییر نام داد.

در طول حیات یکصد و بیست و هفت ساله خود، انجمن در تمامی زمینه های حقوقی اعم از حقوق بین الملل عمومی و خصوصی، بازرگانی و ... فعالیتهای بسیار گسترده ای داشته است و به جرأت می توان گفت که انجمن نقش کلیدی در توسعه و استقرار حقوق بین الملل و ایجاد نظام صلح بین دولتها داشته است.

هم اکنون انجمن در قالب ۴۲ کمیته ویژه تخصصی معضلات خاص و جاری حقوق بینالملل را تحت مطالعه و تحقیق دارد. این کمیتهها تحت سه عنوان کلی «مالیه بینالمللی و توسعه پایدار»، «تجارت جهانی و حقوق اقتصادی» و «دادرسی خصوصی بینالمللی» در کنفرانس سال ۲۰۰۰ انجمین مسائل متعددی را بررسی کردند.*

در حال حاضر در حدود ۵ هزار حقوقدان، قاضی، و کیل و دانشجوی حقوق در عضویت انجمن میباشند. هر ذی علاقهای با پرداخت حق عضویت میتواند به عضویت انجمن در آید. انجمن در حال حاضر دارای ۵۳ شعبه است که در سراسر جهان قرار دارند. علاقمندان جهت عضویت باید ازطریق شعب نزدیک محل اقامتگاه خود اقدام نمایند.

^{*.} جهت اطلاعات بیشتر درخصوص انجمن و فعالیتهای آن مراجعه شود به:

The International Law Association, Report of 69th Conference, London, 2000. آدرس اینترنتی انجمن عبارت است از:

Statement of Principles Applicable the Formation of General **Customary International Law**

بیانیه اصول حاکم بر شکل گیری حقوق بين الملل عرفي عام

PART I: DEFINITIONS

بخش نخست _ تعاریف

1. Working definition

ماده ۱ ـ تعریف کاربردی.

follow, rule رویه مداوم و یکسان دولتها و سایر تابعــان international law is one which is حقوق بين الملل در روابط حقوقي بين المللي للمنافع created and sustained by the constant شان، در شرایطی که موجب پیدایش توقعی and uniform practice of States and مشروع از اعمال رویهای مشابه در آینده مشروع از اعمال رویهای مشابه در آینده their international legal relations, in circumstances which give rise to a legitimate expectation of similar conduct in the future.

الف. منوط به مقررات مندرج در مواد آتی، Subject to the Sections which قاعده حقوق بین الملل عرفی آن است که با of customary شود، ایجاد گردیده و دوام می یابد.

دولتها، بنحوى ثابت و مستمر، در چنين representative number of States رویه ای مشارکت نمایند، قاعده ایجاد شده ایجاد شده participate in such a practice in a

ب. چنانچه تعداد لزوماً فراوان و نمادین از If a sufficiently extensive and یک قاعده «حقوق بین الملل عرفسی عام» consistent manner, the resulting rule is international law". Subject to Section 15, such a rule is binding on all States.

است. منسوط بـ مقـرره مـاده ۱۵، چنيـن general customary قاعدهای برای همه دولتها الزام آور است.

(iii) عرفي عام موجوديت داشته باشد، جهت ,customary international law exists الزام آور بودن آن قاعده برای یک دولت تا for any particular State to be bound بخصوص، ضرورتی نــدارد کــه رضـایت by that rule it is not necessary to دولت مزبور بدان قاعده یا اعتقاد حقوقیش - prove either that State's consent to it or its belief in the rule's obligatory or هه الزام آور بودن و یا (بسته بـه مـورد) (as the case may be) permissive character.

ج. در جایی که یک قاعدہ حقوق بین الملل Where a rule of general اختیاری بودن آن قاعده، اثبات شود.

2. Use of terms

ماده ۲- کاربرد اصطلاحات.

- includes principles.
- السف. در ایسن بیانیسه، واژه «قساعده» یسا "In this Statement, "rule(s)" (قواعد)، شامل اصول نیز می گردد.
- ب. «قاعده عرفی» یا «قاعده حقوق Customary) rule" or "rule of" بين الملل عسرفي»، در ايسن بيانيه، بسه معنى "customary (international) law" in this یک قاعدہ حقوق بین الملل عرفسی عام Statement means a rule of general

است مگر اینکه سیاق کلام معنی دیگــری customary international law, unless

the context otherwise requires.

را ایجاب نماید.

- ج. در این بیانیه، «حقوق بین الملل عرفی»، «ciii) In this Statement, "customary" به مجموعه ای از قواعد مذکور در بند ب international) law" refers to the corpus of such individual rules.
 - اشاره دارد.
- (iv) In this Statement, هرفتار»، «کردار» یا «عادت»، واژههایی act(s)", "conduct", "behaviour" or "usage" are wholly neutral terms, كاملاً خنشي هستند و مستلزم هيچ حكمسي در مورد اینکه آیا فعل یا ترک فعل مسورد entailing no judgment as to whether نظر، اعلامی، تأسیسی-یا هیچ یک از ایسن بی از ایسن the acts or omissions in question are دو - قاعدہ حقوق عرفی است یا خیر، declaratory or constitutive of a rule of نيستند. واژه «عمل»، به دلالت التزامي، ،ب دلالت التزامي، ،ب دلالت التزامي، ،ب معنی مصداقی از رفتار است. سایر واژه ها، بر connotes a single instance of conduct; بسته به اقتضاء سیاق کلام، ممکن است به به اقتضاء سیاق کلام، ممکن است به requires, instance or a course of conduct.
 - د. در این بیانیه، هعمل (یا اعمال) دولت»، (State)" دلالت التزامي، يا به معنى مصداقي از رفتار connote either a single باشد یا مبیّن رفتارهایی پی در پی.
- همان معانی است که در بند (د) بیان شد. . practice" is similar to (iv) above, save با این تفاوت که در مورد این واژه دلالت تفاوت که در مورد این واژه دلالت ضمنی وجود دارد حاکی از اینکــه رفتــار conduct is of such a kind that it may
- ه. در این بیانیه، واژه هرویه دولت»، حائز (State) "In this Statement, "(State

in appropriate circumstances or contribute to the evidence, formation of, a customary rule.

مورد نظر از نوعی است کـه می توانــد در شرايط مناسبي به وجود يک قاعده عرفسي گواهی دهد و با به شکل گیری آن کمک نمايد.

و. در این بیانیه، «عادت محض» یا « پانیه، «عادت محض» یا و. در این بیانیه، «عادت محض» or "(mere) comity" means conduct نزاکت محض»، به معنی رفتاری است، که اگرجه احتمالاً یکسان و مستمر مسی باشــد which, whilst possibly constant and uniform, does not reflect or constitute a customary rule.

ليكن مبيّن يا موجد قاعده عرفي نيست.

ز. در این بیانیه، واژه «دولت یا دولتها» در "(vii) In this Statement "State(s)" includes, where appropriate, intergovernmental organizations.

جایی که مناسبت داشته باشد، شامل سازمانهای بینالدولی نیز می گردد.

حقوقی»، به نحوی استعمال شده است کسه "source(s) of law" is used to denote به فرآیند یا روشهایی که بوسیله آنها the processes or means by which قواعد حقوق، بسته بمورد، ایجاد یــا معیّــن تا rules of law are created or, as the case may be, determine

ح. در ایسن بیانیه واژه همنبسع یا منسابع of statement, the term می گردند، اشاره دارد. بیانیهٔ اصول حاکم بر شکل گیری ...

مجلة تحقيقات حقوقي شمارة ٣١- ٣٢

II: THE OBJECTIVE **PART**

بخش دوم _عنصرعینی (رویه دولت)

ELEMENT:

الف. چه نوع عملي رويه دولت محسوب WHAT TYPES OF ACT **CONSTITUTE STATE** میشود؟

PRACTICE?

- ماده ٣ هنگام تعریف رویه دولت ـ یعنــي When defining State practice the عنصر عيني در حقوق عرفي ــ لازم اســـت - objective element in customary law it is necessary to take account of the که به تفکیک میان رفتاری که به عنسوان «رویه دولت» محسوب می گردد و ارزشی distinction between what conduct counts as State practice, and the weight to be given to it.
- که به آن داده میشود؛ توجه شود.
- 4. Verbal acts, and not only physical هاده ؟ _ نه تنها اعمال مادي دولتها بلك...
- acts, of States count as State Practice. اظهارات آنها نيز بعنوان رويه دولت لحاظ مي شوند.
- ماده ۵ ـ چنانچـه اعمـال آشـکار نباشـند، S. Acts do not count as practice if they are not public. بعنوان «رویه دولت» لحاظ نخواهند شد.
- هاده ۶ سدر شرایط مناسب، تسرک فعسل ، In appropriate circumstances می تواند بعنوان شکلی از رویه دولت لحاظ omissions can count as a form of

State practice.

شود.

PURPOSE OF IDENTIFYING STATE PRACTICE

ب. معنى واژه «دولت» بـ منظــور STATE" FOR THE تشخيص رويه دولت.

etc. do not count as State practice, بعنوان رویه دولت قلمداد غی گردند مگـــر unless carried out on behalf of the اینکه به نیابت از جانب دولت انجام گرفتسه State or adopted ("ratified") by it.

باشند یا اینکه مورد پذیرش (یا تصویب) دولت واقع شدهباشند.

8. The واحدهای دولتی [سیسرزمینی] کسه از governmental entities within a State which do not enjoy separate legal شخصیت مستقل حقوقی برخوردار نیستند؛ معمولاً بعنوان رویه دولت لحاظ نمی گردند personality do not as such normally constitute گرفته باشند یا اینکه مــورد پذیــرش (یــا) carried out on behalf of the State or adopted ("ratified") by it.

ماده ۸ فعالیتههای درون کشهروری activities of territorial مگر اینکه به نیابت از جانب دولت انجام State practice, unless تصویب) دولت واقع شده باشند.

قضایی دولت بعنوان رویه دولت محســوب legislative and judicial organs of the State is to be considered as State

9. The practice of the executive, ماده ۹ ـ رویه تشکیلات اجرایی، تقنینی و م گردد. practice.

tribunals authority from States, it is not کسب می نمایند، صحیح نیست ک ب appropriate to regard their decisions تصميمات آنها بعنوان شکلی از رویه دولت as a form of State practice.

ماده ۱۰ اگرچـه دادگاهـها و دیوانـهای Although international courts and بین المللی در نهایت اقتدار خود را از دولتها ultimately derive their نگر بسته شو د.

ماده ۱۱ ـ رویه سازمانهای بین الدولسی به الدولسی به الدولسی ال اعتبار [شخصیت] خودشان شکلی از organizations in their own right is a form of "State practice".

«رویه دولت» است.

THE DENSITY OF THE PRACTICE.

ج. گستره رویه.

12. (i) General توسط رویــه یکسان، فراگیر دولتــها کـــه created by State ویژگی نمادین دارد؛ ایجاد می گردد. لوازم - practice which is uniform, extensive سه گانه مزبور در مسواد ۱۳ تسا ۱۵ مسورد - and representative in character. These three requirements are dealt with in Sections 13-15.

ماده ۱۲ الف. حقوق بين الملل عرفي عام، بالفي ماده الفي الملك عربي الملك عربي الملك عربي عام، الفي الفي الملك بررسی قرار گرفتهاند.

ب. اگرچه به منظور حصول ایس لوازم Although normally some time

معمولاً مدت زماني پيش از ظهور رويه will elapse before there is sufficient practice to satisfy these criteria, no precise amount of time is required.

مكفي سيري ملى شود، ليكن [على الاصول]، سيرى شدن هيچ دوره زماني معینی ضرورت ندارد.

ماده ۱۳ برای اینکه رویب دولت یک For State practice to create a rule قاعده حقوق عرفسي را بوجبود آورد، لازم - of customary law, it must be virtually uniform. both internally بطور جمعي يكسان باشد. منظور از يكسان uniformity بطور جمعي يكسان باشد. منظور از يكسان means that رفتارش مورد توجه قرار می گیرد، در تمام behaviour is being considered should وقایعی که با رویه مــورد بررمـــی درگـــیر have acted in the same way on بوده، واقعاً یک جبور عمل نموده باشید. virtually all of the occasions on منظور از یکسان بودن «جمعی» این است به which it engaged in the practice in question. متفاوت از خود بروز دهند، یعنسی برخسی - means that different States must not have engaged in substantially different conduct, some doing one thing and some another.

است که آن رویه هم بطور انفرادی و هـــم and بو دن «انفرادی» این است که دولتے که each State whose که دولتهای مختلف نباید اساساً رفتاری Collective" uniformity" کاری را انجام دهند و برخی دیگر کـــاری دیگر را.

ماده ۱۴_الف. بمنظور اینکه یک قاعده For a rule of general ماده ۱۴_الف. بمنظور اینکه یک قاعده حقوق عرفي عام بينالمللي بوجود آيد لازم customary international law to come

بیانیهٔ اصول حاکم بر شکل گیری ...

است که رویه دولتها هم فسراگسیر و هسم into existence, it is necessary for the State practice to be both extensive and representative. It does not, however, need to be universal.

نمادین باشد و در عین حال لازم نیست که جهانشمول باشد.

ب. منوط به قواعد مربــوط بــه اعــتراض Subject to the rules about دائمي مندرج در ماده ۱۵، بمنظــور الــتزام Section 15 الــتزام دولتي به يک قاعده حقوق بينالملل عرفي below, for a State to be bound by a rule of general بخصوص فعالانه در آن رویه مشارکت مشارکت international law it is not necessary to داشته است یا ایسن که آگاهانه به آن prove that that particular State participated actively in the practice or deliberately acquiesced in it.

عام ، لازم نیست اثبات شود که آن دولت در customary رضایت داده است.

15. If, before a practice develops into a rule of general law, a State یک قاعده حقوق عام تبدیل گردد، دولتی مصرانه و آشکارا با آن قاعده مخالفت بpersistently and openly dissents from the rule, it will not be bound by it.

ماده ۱۵ چنانچه قبل از اینکه یک رویه به نماید، ملتزم بدان نخواهد بود.

بخش سوم _عنصر ذهني [اعتقاد حقوقي] III: THE SUBJECTIVE **ELEMENT**

ماده ۱۶ وجود اعتقاد از طرف کلیّـت ۱۶ ماده ۱۶ وجود اعتقاد از طرف کلیّـت دولتها حاكم از اينكه رويه اي كه شــرايط generality of States, that a practice دولتها حاكم از اينكه رويه اي كه مندرج در بخش دوم را داراست؛ قانوناً الزام | satisfying the criteria set out in Part II is legally obligatory or, as the case آور بوده یا بسته بمورد مجاز است (اعتقاد حقوقی یا ضرورت وجود آن)، بمنظور منظور opinio juris sive حقوقی یا ضرورت وجود آن) اثبات وجود یک قاعده الــزام آور حقــوق افتات وجود یک قاعده الــزام آور حقــوق بين الملل عرفي كافي است. اما (منبوط به existence of a binding rule of مقرره ماده ۱۷) معمولاً برای شکل گسیری customary international law; but it is not (subject to Section 17) usually جنین قیاعدہ ای لازم نیسبت کے وجود اعتقاد مزبور چه از طرف کلیت دولتها و محتقاد مزبور چه از طرف کلیت دولتها و necessary to the formation of such a rule to demonstrate that such a belief exists, either generally or on the part of any particular State.

چه از جانب دولتی خاص، اثبات گردد

17. Nevertheless, بنداشت، اعتقاد یا موضع گیری دولتها بینداشت، اعتقاد یا موضع گیری دولتها حاکی از اینکه برخی از رفتارها نمی توانسد) or taking of position on the part of منجر به یک تعلیٰد حقوقی شوند یا [اساســـاً] - States that certain conduct can not or این قابلیت را ندارند؛ می تواند مانم تأثیر آن does not give rise to a legal

ماده ۱۷ ـ با این وجود، در شرایطی خاص دو certain رفتار در شکل گیری یسک قساعده حقسوق obligation can prevent that conduct from contributing to the formation of a rule of customary Law.

عرفی شود.

- الف. دولتها برخي رويه ها (يعني اقدامات Some practices (acts of mere comity), مرتباً هم رعابت شوند، بلحاظ طبيعتشان observed, are treated by States as خسارج از قلمسرو روابسط حقوقسي لحساظ being by their nature outside the sphere of legal relations.
- میتنی بر نزاکت محض) را، اگرچه که even though regularly مي كنند.
- ب. برخسي از رويمهما از لحماظ نظــــري Some practices would in theory customary rules, but for جمعي از جانب كليت دولتها ممكن است علي understanding on the part of States as a whole that they do not in fact do so.
 - مى توانند به پيدايي قواعـــد عرفــي منتــهي capable of giving rise to شوند اما به جهت وجسود برداشتی دسته an در واقع امر چنین نتیجهای را ببار نیاورند.
- منتهی شدن به یک قاعده عرفی را دارند اما به practice would be capable of giving بدليل اينكه توأم با انكسار [مسؤوليت] از rise to a customary rule, but for a بدليل اينكه توأم با انكسار سوی دولتهای ذی ربط انجـــام پذیرفِتــهاند disclaimer on the part of those performing them.
 - ممكن است قابليت خود را از دست بدهند.
- د. برخی از رفتارها آنقدر مبهم هستند کسه Some conduct is too ambiguous

بخودي خود نمي توانند بسه عنموان نوعمي قاعده عرفی را دارند، لحاظ شوند. در چنین دولت یا دولتهای ذیربط قصد نموده اند یا اینکه چنین توافق داشته یا پذیرفته اند ک یک قاعدہ عرفی می تواند از رفتار مزہور a or accepted that a داشته باشد.

be treated, without more, as سابقه که قابلیّت تأثیر بر شکل گیری یسک constituting a precedent capable of contributing to the formation of a مواردی رفتار مزبور فقط در صورتی لحاظ customary rule. In such cases, the می شود که شواهد مثبتی حاکی از اینک ه شود که شواهد مثبتی حاکی از اینک ه positive evidence that the State or States concerned intended. understood ناشی شود یا حیاصل گردد، وجسود customary rule could result from, or lay behind, the conduct in question.

> دولت خاصی حاکی از اینکه رویه State that a practice بمورد مجاز است) برای التزام آن دولت به permissible) is لازم نیست که رضایت دولت مزبرور به التزام بدان قاعده به اثبات رسد. همچنین لازم نیست که رضایت عمومی دولتها بـــه اثبات رسد.

ماده ۱۸ در حالی کسه اراده یا رضایت Whilst the will or consent of a particular برخوردار از شرایط مشروح در بخشش دوم - satisfying the criteria set out in Part II [این بیانیه] قانوناً الزام آور است (یا بسته shall be legally binding (or, as the case may be, قاعده مربوط حقوقي بين الملل عرفي كافي sufficient to bind that State to a است؛ بطور کلی، منوط به مقرره ماده ۱۵، corresponding rule of customary international law, it is not generally necessary to prove that such consent has been given by a State for it to be bound by the rule in question, subject

to Section 15. Neither is it necessary to prove the consent of States generally.

دولتها، دادگاهها و دیوانسهای بیسن المللسی States and international courts and تجلی اساسی از یذیرش (رضایت یا اعتقاد) tribunals, a substantial showing of از سوی دولتها حاکی از اینکه یک قاعده ها acceptance (consent or belief) by عرفی وجود دارد، می تواند فقـــدان نسـبی States that a customary rule exists may compensate for a relative lack of practice, and vice versa.

ماده ۱۹ به نظر می رسید کیه در رفتیار ۱۹ It appears that, in the conduct of رویه را جبران نماید و بالعکس.

PART بخـش چــهارم ـ نقــش معـاهدات در THE ROLE OF شكل گيري حقوق بين الملل عرفي. **TREATIES** IN THE FORMATION OF CUSTOMARY INTERNATIONAL LAW

الف. معاهدات بعنوان گواه حقوق عرفي -I.Treaties as Evidence of Pre existing Customary Law. ازپیش موجود. مادہ ۲۰ هیچ امارہ کلی حاکی از اینک There is no general presumption

یک معاهده حقوق بین الملل عرفی موجود that a treaty codifies existing را تدوین می کند، وجود ندارد. customary international law.

- 21. Section 20 does not, however, احتمال که معاهدهای حاوی مقررات exclude the possibility of a treaty خاصی است که در واقع بیانگر حقموق containing specific provisions which do represent existing customary law; عرفی موجود است، را نفی نمی نماید. it is a question in each case of examining the evidence.
- ما**ده ۲۱ س** در عین حال مساده ۲۰ ایسن این مسأله در هر مورد به بررسی دلایل [با مستندات] بستگی دارد.
- ماده ۲۷ ـ اینکه یک معاهده اعمال شرط The fact that a treaty permits نسبت به همه یا بخشی از مقرراتیش را reservations to all or certain of its مجاز می داند بخودی خود این قرینه را که مجاز می داند بخودی خود این قرینه را که presumption that those provisions are not declaratory of existing customary law.
 - مقررات مزبور اعلام كننده حقسوق عرفسي موجود نیستند، بوجود نمی آورد.
- ماده ۲۳ معاهده ای که بمنظور حل و A treaty concluded in order to فصل اختلاف یا معضلی معین منعقب د شده به settle a specific dispute or difficulty است بخودی خود دلیل بر یکسان بودن یا between States does not of itself ببودن حقوق عرفي عام يا مقررات منسدرج provide any indication that the در معاهده نیست. همیسن قاعده در مسورد (or is not) و general customary law is the same as that laid down in the treaty. The same applies succession of such treaties.

توالي چنين معاهداتي نيز اعمال مي گردد.

ب. معاهدات و شکل گیری حقوق عرفی B.Treaties and the Formation of (New) Customary Law

منشأ يا الكويي براي پذيرش قواعد عرفي the inspiration or model for the جدید از طریق رویه دولتها گردند. بعبارت adoption of new customary rules through State practice. In other they can be the historic words, ("material") source of a customary However, there is rule. استناد به خود معاهده صحورت می پذیرد می presumption that they do so. Conduct بــدين منظور، بعنوان رويــه لحاظ نميشود. which is wholly referable to the (در عین حال رجوع کنید به بندهای «ج» treaty itself does not count for this purpose as practice: though see Part IV (C) and (D).

جديد.

دیگر می توانند منبع تاریخی (مادی) یسک قاعده عرفي باشند. بـا ايـن وجـود هيــچ امارهای حاکی از اینکه همواره چنین اثری دارند، وجود ندارد. رفتاری کسه کساملاً سا no و «د» بخش چهارم [در پایین].

succession of similar provisions gives rise customary rule with the same content.

ماده ۲۵ـ هیچ اماره ای وجسود ندارد که There is no presumption that a یک سلسله از معاهدات با مقسررات مشابه الاحتمال treaty منجر به ایجاد یک قاعده عرفی جدیــد بــا to a new محتوای مشابه گردد. C. The "crystallization" by treaties of emerging customary international law.

ج . «شفافیت» حقوق بینالملل عرفسی در حال ظهور توسط معاهدات.

ماده ۲۶ معاهدات چندجانبه ممكن است ت 26. Multilateral treaties can assist in به فرآيند به اصطلاح «شفافيت» قواعد در f crystallization of به فرآيند به اصطلاح emerging rules customary رسانند. امیا هیچگونیه امیارهای حیاکی از international law. But there is no presumption that they do.

حال ظهمور حقوق بينالملل عرفي يماري اینکه چنین تأثیری دارند، وجود ندارد.

D. **Treaties** giving rise customary rules "of their own impact".

د . پیدایش قواعد عرفی «به موجب تأثیر مستقیم معاهدات»

ماده ۲۷ در موارد استثنایی، ممکن است می 27. In exceptional cases, it may be معاهده چندجانیه موجب شود کے قواعد possible for a multilateral treaty to عرفی جدید، تحت تأثیر مستقیم آن ظهور و give rise to new customary rules (or نمایند، (یا اینکه بے ایجاد آنےا کمک "of its own" نمایند، (یا اینکه بے ایجاد آنےا نماند) مشروط بر آنکه معساهده مزبور از impact" if it is widely adopted by سوی دولتها مورد پذیرش گسترده قبرار States and it is the clear intention of گرفته و قصد اطراف معاهده، بــه روشسنی the parties to create new customary این باشد که قاعده عرفسی جدید، ایجاد ایجاد ایجاد این باشد که قاعده عرفسی جدید، ایجاد گردد. ولسی وقوع چنیس امسری بسیار محدد. ولسی وقوع چنیس امسری بسیار not to have occurred.

نادرست است و اماره، عدم وقوع آن است.

عمومي سيازمان مسلل و كنفرانسيهاي RESOLUTIONS OF THE UN بين المللي در شكل گيري حقوق بين الملـل GENERAL ASSEMBLY AND OF INTERNATIONAL

بخش پنجم ـ نقش قطعنامـه های مجمــع ROLE OF عرفي.

CONFERENCES IN THE FORMATION OF CUSTOMARY INTERNATIONAL LAW

الف. قطعنامه هاى مجمع عمومسي سازمان الله. قطعنامه هاى مجمع عمومسي سازمان **GENERAL ASSEMBLY**

عاده ۲۸ ـ همانطور که در مواد ۲۹ تــا ۲۲ As explained in Sections 29-32, ۳۲ تــا توضيح داده خواهد شد، قطعنامههای مجمع resolutions of the United Nations عمومی سازمان ملل در برخی موارد ممکن General Assembly may in some است بعنوان دليل حقوق بين الملسل عرف ي instances constitute evidence of محسوب شوند؛ به شفافیت حقوق عرفی در (customary international law; help to حال ظهور کمک نمایند؛ یا اینکه در (crystallize emerging customary law or contribute to the formation of new تشكيل حقوق عرفي جديد موثر باشند. ولي بعنوان یک قاعده کلی و منوط ب مقرره , customary law. But as a general rule ماده ۳۲ آنها بخودی خود نمی توانند قواعد ماده ۳۲ and subject to Section 32, they do not ipso facto create new rules of customary law.

ملل.

جدید حقوق عرفی را ایجاد نمایند.

- بطور صريح يا ضمني وجود يـــک قــاعده Assembly expressly or impliedly عرفی را عنوان می کنند، دلیل قسابل ردی | asserting that a customary rule exists constitute rebuttable evidence that such is the case.
- alsolutions of the General ماده ۲۹ ـ قطعنامه های مجمع عمومی کــه بر وجود آن قاعده محسوب میشوند.
- ماده ۳۰ قطعنامیه هیای مجمع عمومیی Resolutions of the General Assembly مادی (تاریخی) قواعد عرفی جدید constitute a material مادی (تاریخی) قواعد عرفی جدید (historic) source of new customary rules.
 - مى توانند (ولى نه ضرورتاً) بعنـــوان منبــع do not محسوب شوند.
- ماده ۳۱- قطعنامــه هــای مجمـع عمومــی Resolutions of the General مى توانند در موارد مقتضى خبود بخشى از Assembly can in appropriate cases فرآیند شکل گیری قواعد جدید حقوق themselves constitute part of the process of formation of new rules of customary international law.
 - بين الملل عرفي را تشكيل دهند.
- or almost unanimously, and which قریب به اتفاق آراء به تصویب می رسند و مبین قصد آشکار حامیانشان دائر بر وضع evince a clear intention on the part of یک قاعدہ حقوق بین الملل هــــتند، بطــور their supporters to lay down a rule of
- ماده ۳۲ قطعنامه هایی که با اتفاق آراء یا Resolutions adopted unanimously

بیانیهٔ اصول حاکم بر شکلگیری ...

international law, are capable, استثنایی قابلیت ایجاد حقوق عرفی عـام، را exceptionally, of creating general به صرف تصویبشان به دست می آورند. customary law by the mere fact of their adoption.

B. RESOLUTIONS OF ب. قطعنامه های کنفرانسهای عمـومی GENERAL INTERNATIONAL CONFERENCES.